Csabaszabadi Község Önkormányzata Képviselő-testületének
…… önkormányzati rendelete
Csabaszabadi Község településképének védelméről

Csabaszabadi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 43/A. § (6) bekezdés c) pontjában biztosított véleményezési jogkörében eljáró az állami főépítészi hatáskörben eljáró Békés Megyei Kormányhivatal, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a kulturális örökség védelméért felelős miniszter, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság valamint a Partnerek véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

I. Fejezet
Általános rendelkezések

1. Értelmező rendelkezések

1. §

E rendelet alkalmazásában:

1. *Áttört kerítés*: az a kerítés, amelynek a közterület felöli nézetének összes felülete legalább 50%-ban átlátszó. Az összes felületbe a lábazatot is be kell számítani.
2. *Értékvizsgálat*: a védelemre javasolt objektum jellege szerinti szakértő jogosultsággal rendelkező személy által készített, a védendő objektumot bemutató, az értékeket ismertető vizsgálat. Értékvizsgálatként elfogadható a településrendezési tervekhez készített örökségvédelmi hatástanulmány és annak felülvizsgálata.
3. *Információs célú berendezés:* az önkormányzati hirdetőtábla, az önkormányzati faliújság, az információs vitrin, az útbaigazító hirdetmény, a közérdekű molinó;
4. *Más célú berendezés:* pl. a pad, a kerékpárállvány, a hulladékgyűjtő, a telefonfülke, a reklámfelületet is tartalmazó, közterület fölé nyúló árnyékoló berendezés, korlát és a közterületi illemhely
5. *Védelem megszüntetését alátámasztó szakvélemény*: A 2. pontban bemutatott szakértő által készített olyan vizsgálat, amelynek végső következtetése az, hogy a védelem alapját képező okok már nem állnak fenn vagy azok olyan állagúak, hogy további fenntartásuk felújítással sem lehetséges vagy az állapot életveszélyes.

2. A rendelet célja

2. §

A rendelet célja Csabaszabadi község sajátos településképének védelme és alakítása

- **a)** a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmének meghatározásával, a védetté nyilvánítás és a védelem megszüntetésének szabályozásával;
- **b)** a helyi természeti örökség területi és egyedi védelmének meghatározásával, a védetté nyilvánítás és a védelem megszüntetésének szabályozásával;
- **c)** településképi szempontból meghatározó területek megállapításával;
- **d)** településképi követelmények meghatározásával;
- **e)** településkép-érvényesítési eszközök szabályozásával.

II. Fejezet
Helyi védelem

3. A helyi védelem célja, fajtái és azok megállapítása

3. §

A helyi védelem célja Csabaszabadi településképének, építészeti és természeti értékeinek megőrzése, a jövő nemzedékek számára történő megóvása.
A helyi értékvédelem általános feladata az oltalmat igénylő építészeti, történeti, képző- és iparművészeti, ipartörténi és természeti szempontból értékes területek, építmények, köz- és műtárgyak, egyedi fajok számbavétele, meghatározása és nyilvántartása. Feladat ezek megismertetése a nyilvánossággal.

4. §

(1) A helyi védelem lehet:
- **a)** területi és
- **b)** egyedi.

(2) A területi védelem a helyileg értékes, egy összefüggő területen elhelyezkedő növényállományra, tájalkotó elemek egészére vonatkozik. A védett területeket, azok határvonalát a 1. melléklet tartalmazza.

(3) A helyi egyedi védelem a jellegzetes, egyedi helyi értéket, hagyományt hordozó
- **a)** egyedi tájértékre, településképi szempontból jelentős növényzetre és ezek együttesére,
- **b)** építményre, építményrészletre,
- **c)** képzőművészeti alkotásra,
- **d)** egyéb műtárgyra

terjedhet ki.

(4) A helyi védelem olyan, a 4. § (2) és (3) bekezdésében részletezett elemekre állapítható meg, amely a település
- **a)** helytörténetében,

b) művelődéstörténetében,
c) építészettörténetében,
d) ipartörténetében,
e) természeti környezetében
meghatározó jelentőséggel rendelkezik.
(5) Az egyedi védett értékeket a 2. melléklet tartalmazza.

5. §

(1) A helyi védelem megállapítását illetve annak megszüntetését bármely Csabaszabadi közigazgatási területén ingatlannal rendelkezni jogosult magánszemély, a közigazgatási területre bejegyzett jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, továbbá hivatalból az Önkormányzat Képviselő-testülete kezdeményezheti.
(2) A helyi védelem megállapítására vonatkozó kezdeményezést írásban lehet előterjeszteni az Önkormányzat Hivatalánál.
(3) A kezdeményezésnek tartalmaznia kell legalább:
a) a kezdeményező nevét, címét,
b) a védelemre javasolt objektum megnevezését, címét, helyrajzi számát, területi védelem esetén annak egyértelműen beazonosítható kiterjedését,
c) a javaslat rövid indoklását.
(4) A helyi védelem megszüntetésére vonatkozó kérelemnek tartalmaznia kell legalább:
a) a kezdeményező nevét, címét,
b) a védelem megszüntetésével érintettobjektum megnevezését, címét, helyrajzi számát, területi védelem esetén annak egyértelműen beazonosítható kiterjedését,
c) a javaslat rövid indoklását.
(5) A védelem elrendelésére vagy megszüntetésére vonatkozó kezdeményezés tartalmazhatja az értékvizsgálatot is. Értékvizsgálat hiányában a polgármester dönt arról, hogy az értékvizsgálat elkészíttetését döntésre a Képviselő-testület elé terjeszti.
(6) A védelem alá helyezési eljárásról vagy annak megszüntetésére vonatkozó eljárás megindításáról írásban legalább az alábbi érdekelteket kell tájékoztatni:
a) a kezdeményezőt,
b) a kezdeményezés tárgyát képező objektum tulajdonosát, aki erről köteles tájékoztatni a használatra jogosultakat,
c) a kezdeményezéssel érintett objektum telkével szomszédos telkek tulajdonosait,
d) az élő alkotót vagy a szerzői jog jogosultját.

6. §

(1) Helyi védelem elrendeléséről vagy törléséről írásban értesíteni kell:
a) a rendelet 5. § (6) bekezdése szerinti érdekelteket,
b) az I. fokú építési hatóságot.
(2) Amennyiben valamely helyi érték országos védettséget kap, úgy a helyi védelem megszüntetését az Önkormányzat Képviselő-testülete vizsgálat nélkül elrendeli.

4. A helyi védelemmel összefüggő kötelezettségek

7. §

(1) A védett érték karbantartása, állapotának megóvása a tulajdonos kötelezettsége.

(2) A védett érték eredeti külső megjelenését, azaz:

a) az egészének és a részleteinek külső geometriai formáit, azok rész- és befoglaló méreteit,

b) az eredeti anyaghatását egészében és részleteiben,

c) az eredeti épület tartozékait és felszerelését

a megalapozó értékvizsgálattól függően az e rendeletben foglaltak figyelembe vételével kell megőrizni és helyreállítani.

(3) Ha a védett érték egyes részét, részletét korábban az eredetitől eltérő megjelenésűvé alakították át, az építmény egészére vagy lehatárolható - az átalakított részt is magában foglaló - részegységére kiterjedő felújítás során azt:

a) az eredeti állapotnak megfelelően, vagy

b) ha az átalakított rész eredeti állapotára vonatkozó dokumentum nem lelhető fel és azt következtetésekkel sem lehet valószínűsíteni, a megfelelően megmaradt eredeti elemeinek, vagy hasonló stílusú épülethomlokzatok, eredeti és analóg formaelemeinek alkalmazásával

kell helyreállítani.

(4) A védett építmények külső vagy belső felújítási, helyreállítási, bővítési vagy bontási, továbbá a védett építmény jellegét, megjelenését bármely módon érintő vagy az építési telkének terepviszonyait és az építési telek beépítettségét megváltoztató munkát megkezdeni és végezni, valamint a védett építmény rendeltetését megváltoztatni

a) településképi bejelentési eljárás vagy

b) egyszerű bejelentés alá tartozó vagy építési engedély nélkül, településképi bejelentési eljárás alá nem eső építési tevékenység esetén szakmai konzultáció

lefolytatása alapján lehet.

III. Fejezet

5. Településképi szempontból meghatározó területek és településképi követelmények

8. §

(1) A településen az eltérő karakterű területek egyben a településképi szempontból meghatározó területek.

(2) Településképi szempontból meghatározó területek:

a) településközpont,

b) lakóterület,

c) műemlék kúria területe,

d) beépítésre nem szánt területek.

(3) A településképi szempontból meghatározó területek lehatárolását a 3. melléklet tartalmazza.

(4) Településképi szempontból külön figyelmet igényelnek a helyi természetvédelmi területek. Ezeken a területeken új épületet csak úgy szabad elhelyezni, hogy az:
- **a)** a meglevő növényállományt ne károsítsa,
- **b)** ha az elhelyezéshez valamely növényt ki kell vágni, akkor az – oda nem illő faj kivételével – azonos növényfajjal pótlásra kerüljön,
- **c)** a közterületek felől látványként továbbra is a növényzet legyen uralkodó.

9. §

A településközpont területén csak az egykori vasúti megálló helyi védett épület karakterével megegyező épület helyezhető el. Új épületet 32^0-45^0 közötti hajlásszögű nyeregtetővel kell építeni. Tetőfedésre mázatlan kerámiacserép használható.

10. §

(1) A lakóterületen lakóépület és közterülethez kapcsolódó más rendeltetésű főépület tetőzetére vonatkozó előírások:
- **a)** új épületet olyan tetőformával kell építeni, mint ami a két-két szomszédos épületen többségben levő tetőforma,
- **b)** tetőhajlásszög 32^0-45^0 között változhat,
- **c)** tetőfedő anyagként kerámiacserép vagy ezek hagyományos színvilágához illeszkedő betoncserép és cserepes lemez (fémlemez) használható.

(2) A lakóterületen elsősorban áttört utcai kerítés építhető; tömör kerítés lábazata és pillérei készülhetnek betonból, téglából, kőből és kiselemes burkolással, a tömör felületet fából kell kialakítani.

11. §

A műemléki kúria területén új épület építése esetén betartandó előírások:
- **a)** csak nyeregtetős épület építhető,
- **b)** tetőfedő anyagként kizárólag mázatlan kerámiacserép használható,
- **c)** homlokzatképzés csak vakolt, festett felület lehet; ettől csak a lábazat megjelenése térhet el,
- **d)** létesítendő épület legmagasabb pontja nem haladhatja meg a kúria épület földszintes szárnya nyeregtetőjének gerincmagasságát,
- **e)** homlokzati nyílászárók tömör részei csak fából készülhetnek.

12. §

(1) Beépítésre nem szánt területen tanyaudvar létesítésére, lakóépület kialakítására vonatkozó szabályok:
- **a)** tanyaudvar csak a megközelítést biztosító közúttól min. 50 m-re kezdődően alakítható ki, kivéve a belterülethez közvetlenül csatlakozó földterületeket, ahol a tanyaudvar határa lehet a közút-földrészlet közös határvonalka,
- **b)** a tanyaudvarra bevezető utat legalább egyik oldalon fasor kell kísérje,

c) a tanyaudvart legalább egyes fasorral kell körbevenni; a fasorhoz kapcsolódóan cserjeszint is telepítendő,
d) fasor és cserjesáv telepítésénél őshonos fajokat kell alkalmazni.
e) lakóépületet nyeregtetővel kell építeni, a tetőfedő anyagként kerámiacserép vagy ezek hagyományos színvilágához illeszkedő betoncserép és cserepes lemez (fémlemez) használható,
f) a gazdasági építményeket is a tanyaudvaron belül kell elhelyezni.

(2) Közutak burkolattal történő ellátása esetén min. az egyik oldalon fasort kell telepíteni. A fasorok telepítésekor őshonos fajokat kell alkalmazni.

(3) Major, birtokközpont területének kialakításakor alkalmazni kell a tanyaudvarra leírtakat.

6. Egyes sajátos építményekre, műtárgyak elhelyezésére vonatkozó előírások

13. §

(1) A teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási, közmű és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére alkalmas területek a helyi építési szabályzatban ilyen célra kijelölt különleges és a gazdasági területek.

(2) Új légvezeték létesítésekor elsősorban a már meglevő oszlopokat kell használni. A műemlék kúria területén tilos légvezetéket létesíteni.

IV. Fejezet
Reklámok elhelyezésére vonatkozó szabályok a közterületen és a közterületről látható magánterületen

14. §

(1) Reklámhordozó az épületek utcai homlokzatán – építési reklámháló kivételével – nem helyezhető el. Utcai homlokzaton kizárólag saját rendeltetéshez kapcsolódó felirat helyezhető el – kivéve utcai portál üvegfelületét – ahol a saját felirat mellett az ahhoz kapcsolódó grafikai elemek is elhelyezhetők.

(2) Magántulajdonban álló ingatlanon elhelyezett reklámhordozó a telekhatárt nem keresztezheti és közvetlenül a telekhatáron nem helyezhető el.

(3) Más célú berendezés – a közterület fölé nyúló árnyékoló kivételével – reklám elhelyezésére nem használható.

(4) Építési reklámháló az építés idejére, de max. 12 hónapra létesíthető.

(5) Az elhelyezendő hirdetést vagy plakátot – elhelyezés előtt 8 nappal – egy példányának átadásával az Újkígyósi Közös Önkormányzati Hivatal Műszaki Csoportjánál kell bejelenteni. A bejelentés során meg kell jelölni annak nevét, akinek érdekében a plakátot vagy hirdetmény kihelyezik, a kihelyező nevét, elérhetőségét, a kihelyezés helyét és a határidőt, amíg a plakátot vagy a hirdetést kinn akarják hagyni. Az új elhelyezés a már fenn levő hirdetést csak akkor takarhatja le, ha annak kintmaradási ideje lejárt.

15. §

(1) Információs célú berendezés az alábbi gazdasági reklámnak nem minősülő közérdekű információ közlésére létesíthető:
- **a)** az önkormányzat működés körébe tartozó információk;
- **b)** a település szempontjából jelentős eseményekkel kapcsolatos tájékoztatók,
- **c)** a településen elérhető szolgáltatásokkal, ügyintézési lehetőségekkel kapcsolatos tájékoztatás nyújtása;
- **d)** idegenforgalmi és közlekedési információk;
- **e)** a társadalom egészét vagy széles rétegeit érintő, elsősorban állami információk.

(2) Az információs célú berendezés felületének legfeljebb egyharmada igénybe vehető reklám közzétételére.

16. §

(1) Reklámhordozó berendezés anyaga lehet:
- **a)** horganyzott és szinterezett acél, szinterezett alumínium,
- **b)** fa és farostlemez,
- **c)** plexi, biztonsági üveg,
- **d)** állandó vagy változó tartalmat megjelenítő digitális adathordozó.

(2) A reklámfelület megvilágítására fényforrás alkalmazható. A fényforrás kialakításánál be kell tartani a közlekedés biztonságával kapcsolatos előírásokat is.

17. §

(1) A polgármester jelentősnek minősített eseményről való tájékoztatás érdekében, a jelentősnek minősített esemény időtartamára, legfeljebb azonban valamennyi jelentős esemény esetén, együttesen naptári évente tizenkét hét időtartamra a vonatkozó jogszabályok szerint településképi bejelentési eljárásban eltérést engedélyezhet a reklám közzétevője számára.

(2) A polgármester döntése nem pótolja, illetve helyettesíti a reklám közzétételéhez szükséges, jogszabályban előírt egyéb hatósági engedélyeket, melyeknek a beszerzése a reklám közzétevőjének feladata.

(3) A reklám közzétevője az eltérést a településképi bejelentési eljárás lefolytatására irányuló írásbeli kérelmével kezdeményezheti.

V. fejezet
Településkép-érvényesítési eszközök

7. Településkép-védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció
18. §

(1) A településképi szakmai konzultáció a polgármester feladata. A konzultáció az építtető, beruházó kérésére indul. Kötelező szakmai konzultációt lefolytatni a településközpont és a műemlék kúria területén kezdeményezett építési beruházások esetében.

(2) A szakmai konzultáció helyszíne az önkormányzat épülete. Kérés esetén a konzultáció a beruházás helyszínén is lefolytatható.

(3) A konzultáció a tartalma az építéssel érintett ingatlanra vonatkozó településképi követelmények ismertetése, amely kérésre kiegészíthető a helyi építési szabályzatban megfogalmazott előírások ismertetésével.
(4) A konzultációról feljegyzést kell készíteni, melyet a helyi iratkezelési szabályoknak megfelelően meg kell őrizni.

8. Településképi bejelentési eljárás
19. §

(1) A polgármester településképi bejelentési eljárást folytat le reklámok, reklámhordozók elhelyezése esetében. A bejelentési eljárás az e rendeletben meghatározott településképi követelmények betartatására irányul. A bejelentési eljárás - papír alapú – bejelentésre indul. A bejelentésnek tartalmaznia kell legalább:
a) a bejelentő nevét, lakcímét, szervezet esetén annak székhelyét,
b) a reklám tervezett helyét,
c) közműszolgáltatókkal egyeztetett helyszínrajzot,
d) az elhelyezni kívánt reklámot véleményezésre alkalmas méretarányban.
e) fotómontázst, amely az érintett utcaképet mutatja.
(2) A polgármester a bejelentést követő 15 napon belül – feltétel meghatározás esetén írásban, feltétel nélkül a válasz mellőzésével – tudomásul veszi a bejelentést, ha az megfelel az e rendeletben meghatározott feltételeknek.
(3) A polgármester megtiltja a reklám, reklámhordozó elhelyezését, ha az nem felel meg az e rendeletben meghatározott feltételeknek.
(4) A polgármester ellenőrzi a bejelentési kötelezettség teljesítését és a bejelentett tevékenység megvalósítását.
(5) Amennyiben az érdekelt a bejelentési kötelezettségének nem tett eleget vagy nem tartja be az írásban meghatározott feltételeket, akkor erről értesíti a Békés Megyei Kormányhivatalt.

9. Településképi kötelezés
20. §

(1) A polgármester településképi kötelezés formájában, önkormányzati hatósági döntéssel elrendelheti a településképet rontó reklámok, hirdetőberendezések felújítását, átalakítását, áthelyezését vagy megszüntetését és eltávolítását, ha azok:
a) elhelyezése nem felel meg a jogszabályban foglalt követelményeknek,
b) műszaki állapota nem megfelelő,
c) tartalma elvesztette az aktualitását,
d) mérete, formája, anyaga nem illeszkedik az elhelyezésre használt épület homlokzati adottságaihoz,
e) elhelyezése bejelentés nélkül történt vagy nem felel meg a polgármester által kiadott tudomásulvételben leírt kikötéseknek.
(2) A településképi kötelezés helyi védett értékek esetén is elrendelhető, ha a védett objektum:
a) műszaki állapota nem megfelelő, balesetveszélyes,
b) a használat módja veszélyezteti a védett érték megőrzését,

c) felületképzése, színezése idegen az eredeti karaktertől.

(3) A kötelezési eljárás hivatalból vagy bejelentés alapján indul. A bejelentést csak írásban lehet megtenni.

(4) A polgármester önkormányzati döntés alapján településképi bírságot szab ki, ha az érintett fél nem tesz eleget a településképi kötelezésben foglalt rendelkezéseknek, és az abban megszabott határidő meghosszabbítását sem kezdeményezi. A bírság alapértéke legfeljebb az az összeg + 10.000,- forint – de az 1 millió forintot egyetlen esetben sem haladhatja meg – amelyből a kötelezési eljárásban foglalt döntést végrehajtása önkormányzati feladatként végrehajtható.

VI. Fejezet
Záró rendelkezések
21. §

(1) A rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A hatálybalépéssel egyidejűleg hatályát veszti:

a) Csabaszabadi Község Önkormányzat Képviselő-testületének a reklámok, reklámhordozók elhelyezésére vonatkozó 15/2017. (XII. 13.) önkormányzati rendelete,

b) Csabaszabadi Község Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti területeinek és emlékeinek védelméről szóló 1/2008. (I. 30.) önkormányzati rendelete

ba) 5. §-ának (8) és (9) bekezdései,

bb) 1. számú mellékletének a 098/14, 0110, 074/13, 059/8, 059/9, 078/4, 075/2, helyrajzi számokra és az Apácai út melletti haranglábra vonatkozó szövegrészei.

Csabaszabadi, 2018. ……

Szeverényi Attiláné polgármester	dr. Csatlós László jegyző

1. Melléklet
Helyi természetvédelmi területek

	A	B
1.	**Megnevezés**	**Helyrajzi szám**
2.	Beliczey kastély parkja	018
3.	Millecentenáriumi park	0111/5
4.	Volt „kórháztanya” és a hozzá vezető út melletti fasor	016, 0107

2. Melléklet
Helyi védett építmények, műtárgyak, képzőművészeti alkotások

	A	B
1.	**Megnevezés**	**Helyrajzi szám**
2.	Egykori gazdasági vasút megállója és kisposta épülete	42
	Egykori gazdasági vasút raktárépülete	068/11
	Tanyaépület	092/2
	Tanyaépület	092/3
	Telpisz intéző háza	066/6
	Harangláb az Önkormányzati Hivatal épülete előtt	097
	Kopjafák és emlékkő a Millecentenáriumi emlékparkban	0111/5
	Beliczey kapu	28
	Volt Általános Iskola épülete, az ott található Tanyai Tanítók emlékfalával és az udvaron álló kopjafákkal együtt	098/9
	Útőrház	098/10
	Styaszni kocsma	074/3
	Szalay kereszt	046/27
	Feszület Csanádapáca felé vezető út mellett	0111/64
	Feszület Békéscsaba-Újkígyós felé vezető út mellett	098/14

3. melléklet
településképi szempontból meghatározó területek

Jelmagyarázat

- **Településkozpont**
- **Lakóterület**
- **Műemlék kúria területe**
- **Beépítésre nem szánt terület**

Csabaszabadi (Čabasabady)

Gerendási út (cesta Gerendášska)

Békéscsaba

Darvas utca (ulica Jarabov)

Fő utca (ulica Hlavná)

Mező utca (ulica Poľná)

Apácai út (cesta Apátska)

Aradi út

Makó (Tótkomlós)